11 juli 2021 - Hoogbegaafde Duane (6) al toe aan vierde school: 'Mooie kwaliteiten gaan verloren'

https://www.gld.nl/nieuws/7148613/hoogbegaafde-duane-6-al-toe-aan-vierde-school-mooie-kwaliteiten-gaan-verloren

ARNHEM - De Arnhemse Duane is 6 jaar oud. Door zijn hoogbegaafdheid loopt hij helemaal vast in het reguliere onderwijs. Inclusief zorginstelling de Biotoop, waar hij nu tijdelijk op adem komt, is hij binnenkort alweer aan zijn vierde school toe. De problemen die hij ervaart, zouden niet op zichzelf staan.
"Hoogbegaafdheid betekent dat je dingen wat sneller leert", legt de kleine Duane uit, thuis in de Arnhemse wijk Klarendal. Maar dat dat zeker niet altijd voordelen biedt binnen het onderwijs, maakt hij ook meteen duidelijk. "Bijvoorbeeld dat je heel snel boos wordt", ervaart Duane.

Waarom dat dan is, daar kan hij zelf moeilijk woorden voor vinden. Maar dat de juf iets twintig keer uit moet leggen en de andere kinderen het dan nog niet snappen, daar kan hij niet over uit. Dan loopt hij weg uit de klas en klimt over het hek. "En dan belandde ik altijd bij de baas van de school."
En dat terwijl Duane zich juist heel erg verheugde op de basisschool, weet moeder Aranka. "Maar na een week zei hij dat hij er niet meer naartoe wilde. Hij vond dat mensen niet eerlijk waren geweest omdat hij dacht nieuwe dingen te gaan leren, wat volgens hem niet zo was."

Na onderzoek bleek Duane een heel hoog IQ te hebben. Aranka: "Daarvoor hadden we wel door dat hij sneller ontwikkelde. Met anderhalf jaar sprak hij hele zinnen in plaats van enkele woorden."
Duane kan heel diep over dingen nadenken, weet zijn moeder. "Hij pelt laagje voor laagje af. Neem bijvoorbeeld de dodenherdenking van vorig jaar met de toespraak van de koning. Daar is hij dan heel bewust mee bezig. Dan kijkt hij beelden terug, luistert naar verhalen van mensen en stelt daar vragen bij. Waar de meesten alweer over zijn tot de orde van de dag, komt er bij hem nog allerlei onrust en drukte binnen die hij nog niet gefilterd krijgt, en waar hij ook niet met leeftijdgenoten over kan spreken. Die zijn daar niet mee bezig."

Duane richt zich daarin dan ook meer op volwassenen. Die vinden dan soms weer dat kinderen 'hun plaats moeten weten' of 'niet zo kritisch mogen zijn'. "Veel mensen vinden het moeilijk als een kind van zes jaar iets beter lijkt te snappen. Maar hij wil gewoon informatie en weten hoe het zit. Dan gaat hij zich steeds eenzamer voelen en krijgt hij zijn woedebuien", ziet Aranka.
Ook ging Duane agressief gedrag vertonen. "Hij heeft wel eens wat tikken uitgedeeld en zelfs de juf een keer geslagen", vertelt zijn moeder. Soms verstopte hij zich onder de tafel of sprong rond als een kikker omdat hij zich geen houding wist te geven. "Hij had wel door dat hij dingen deed die niet konden, maar had er geen controle over. Dat gebeurde in zijn haast en paniek om weg te komen. Het verdriet en de frustratie die hij voelt, uit hij in boosheid in plaats van tranen."

Na zijn tweede basisschool in korte tijd kwam Duane bijna een jaar thuis thuis te zitten. "Dat was niet fijn. Ik miste mijn vrienden", herinnert Duane. Terwijl hij hen voorbij zag lopen stond Duane huilend voor het raam, zag Aranka.
Hoewel veel betrokkenen welwillend waren, levert ook gesteggel over geld volgens Aranka de nodige vertraging op. "Vanuit de Jeugdwet zijn er zoveel hobbels en obstakels te nemen. Dan krijg je de discussie of het een onderwijs- of Jeugdwetprobleem is en wie er dan moet betalen. Die zaken zijn niet goed afgestemd. En ondertussen zat Duane thuis."
Nu gaat Duane naar de Biotoop, een zorginstelling in Arnhem die hoogbegaafde kinderen weer op weg helpt. "Daar zitten kinderen die dezelfde dingen als ik hebben meegemaakt", ziet Duane. "En er is een trampoline."

Het 'trauma' dat hij heeft opgelopen door alle negatieve ervaringen zou bij Duane tot overspannenheid hebben geleid. "Hij heeft ook veel onzekerheid over zichzelf gekregen", weet zijn moeder. Wel ziet zij dat Duane steeds

meer begint te delen over de plannen en verbanden die in zijn hoofd ontstaan zijn en die niemand gevolgd heeft. "Hij laat zich ook steeds vaker troosten en steunen wanneer hij vastloopt."

Irritant, vindt Duane het om steeds van school te moeten wisselen. Maar omdat hij bij de Biotoop maar tijdelijk kan blijven, zal hij op 6-jarige leeftijd binnenkort toch al voor de vierde keer aan een nieuwe school moeten wennen, beseft hij zich verzuchtend.

In de omgeving is eigenlijk niets voor Duane, volgens zijn moeder. "Hij is nog superjong. Daar hebben ze niks voor. Het zal dus nog wel heel lastig worden om een nieuwe school te vinden die het met hem aandurft. Zeker omdat het al een paar keer is misgegaan."

Hoogbegaafdheid is natuurlijk geen handicap, benadrukt Aranka. "Alleen dat wordt het omdat het onderwijs er niet op is ingericht." Het risico is dat de 'mooie kwaliteiten' van Duane zijn hoge IQ waar 'de maatschappij veel aan kan hebben' op die manier verdwijnen.

11 juli 2021 - Mogelijk honderden Gelderse hoogbegaafde kinderen zitten thuis

Mogelijk honderden Gelderse hoogbegaafde kinderen zitten thuis - Omroep Gelderland (gld.nl)

ARNHEM - Mogelijk honderden Gelderse kinderen zitten thuis omdat ze vastlopen in het onderwijs vanwege hun hoogbegaafdheid, maar harde cijfers ontbreken. Dat stelt de Biotoop in Arnhem, een zorginstelling die deze leerlingen opvangt. Ook PassendWijs, dat verantwoordelijk is voor passend onderwijs in de regio, erkent dat oplossingen nodig zijn**.**
Omroep Gelderland bracht het verhaal van de 6-jarige Duane. Samen met ongeveer twintig andere kinderen krijgt hij hulp van de Biotoop. "Die kunnen hier herstellen en bijkomen", legt Tania Broekhuisen van de Arnhemse instelling uit. "Veel van hen hebben last van een burn-out of bore-out. Hun vertrouwen is vaak heel erg beschadigd."
Bekijk de video. De tekst gaat daaronder verder.

De kinderen zouden nog maar topje van de ijsberg zijn. Het probleem is groot, weet Broekhuisen. "Maar keiharde cijfers ontbreken, omdat veel kinderen ingeschreven blijven op hun school. Die zie je terug in het ziekteverzuim, maar niet in uitval of ongeoorloofd verzuim. Ze zijn dus uit beeld."
PassendWijs ziet ook dat de hulpvraag toeneemt en complexer wordt. Het gaat mogelijk zelfs om de 20 procent best presterende leerlingen op scholen. Het percentage dat daarvan ook echt vastloopt, is onbekend. "Ik durf niet te zeggen dat we iedereen in beeld hebben", stelt projectleider begaafdheid Denise Verhaaff. Wel wil ze deze thuiszitters 'op het spoor komen'.

In de regio is er weinig hulp om deze kinderen op te vangen en te begeleiden naar een passende plek, constateert Broekhuisen. Hoewel ze vooruitgang ziet, is het onderwijs nog onvoldoende ingericht voor hoogbegaafden. "Een goed antwoord op hoe dat eruit moet zien, is er ook nog niet."
De kinderen die bij haar binnenkomen, kunnen volgens Broekhuisen moeilijk aansluiting vinden. "Het zijn kinderen die alles heel intens beleven. Dat willen ze ook graag delen, maar hun belevingswereld en spel is anders. Ze zijn sneller geraakt op allerlei thema's rondom rechtvaardigheid. Ze hebben sterker de behoefte om het nut van iets te weten. Omdat ze de lesstof vaak niet interessant vinden, gaan ze onderpresteren. Daardoor haken ze nog meer af."

Rond groep drie ontstaan doorgaans de problemen, weet Broekhuisen. "Als je je heel alleen voelt omdat aansluiting vinden met andere kinderen niet lukt en je juf of meester je ook niet begrijpt, vereenzaam je."
Sommige van hen worden stil en depressief en anderen laten bijvoorbeeld agressief gedrag zien. "Maar eigenlijk zeggen ze allemaal: ik wil hier niet zijn, want ik pas hier niet."
Van Duane zou je kunnen zeggen dat hij in het speciaal onderwijs thuishoort, als je alleen zijn gedragsprobleem ziet. "Die was met de beste intenties in een schoolse setting niet meer te hanteren. Dat is ontstaan, omdat hij gewoon niet goed begrepen is." Ook Passendwijs herkent het beeld van gedragsproblematiek, waar later hoogbegaafdheid onder blijkt te zitten.
Er is volgens Broekhuisen dan ook een groep die door een verkeerde diagnose in het speciaal onderwijs terechtkomt, maar daar niet hoort. Terwijl een goede, tijdige diagnose juist zo belangrijk is.

Dan gaat het bijvoorbeeld ook over hechtingsproblemen of autisme. "Daar is veel misvatting over. Bij kinderen die hier langer zijn, zien we heel vaak dat het autisme helemaal wegvalt. Veel hoogbegaafde kinderen vertonen kenmerken van autisme als ze heel veel stress hebben. Dat krijg je als je niet serieus genomen wordt, er niet naar je wordt geluisterd en je er niet mag zijn." Het beeld dat autisme en hoogbegaafdheid vaak hand in hand gaan, klopt volgens haar dan ook niet.
Scholen staan niet te springen om hoogbegaafde kinderen aan te nemen, ziet Broekhuisen. Een ander probleem is volgens de Biotoop dat wordt geprobeerd de leerling passend te maken voor het onderwijs. Dat is een hele verkeerde insteek, stelt de instelling. "We moeten het onderwijs bij het kind faciliteren."
Misschien is dat met dertig kinderen per klas ook wel niet mogelijk, aldus Broekhuisen. "We verwachten heel veel van leerkrachten, maar er zit een grens aan wat ze kunnen bieden. Daar zullen dus aangepaste programma's en specifiek opgeleide leerkrachten voor moeten komen." Erkenning dat hoogbegaafden op een andere manier functioneren en een andere beleving hebben, is in de ogen van deze expert de belangrijkste stap.

Intussen zegt PassendWijs druk bezig te zijn het onderwijs voor hoogbegaafden te verrijken door onder meer methodes aan te passen of plusklassen in te richten. Ook zijn er scholen die extra vakken als Russisch, Spaans of wiskunde aanbieden. Maar op sommige plekken staat die ontwikkeling 'nog in de kinderschoenen'. Erkend wordt dat de 'ideale oplossing' binnen het onderwijsaanbod ook nog niet voorhanden is. "We moeten gewoon aan de slag", klinkt het tot besluit.

13 juli 2021 - Geschokte politiek vraagt om actie hoogbegaafdenproblematiek

Geschokte politiek vraagt om actie hoogbegaafdenproblematiek - Omroep Gelderland (gld.nl)

ARNHEM - De Arnhemse politiek reageert geschokt op de berichtgeving van Omroep Gelderland over de problematiek van hoogbegaafde kinderen in de regio. Zeven raadsfracties klommen inmiddels in de pen om wethouder Bob Roelofs daar in de raadsvergadering van volgende week op te ondervragen. Zij willen weten welke acties er genomen worden en hoe er sneller oplossingen gevonden kunnen worden.
Roelofs noemt het voorbeeld van de zesjarige Duane, die vanwege zijn hoogbegaafdheid compleet vastloopt in het onderwijs en binnenkort alweer aan zijn vierde school toe is, in gesprek met *Omroep Gelderland* 'tragisch'. "Elk kind heeft recht op een zo zorgeloos mogelijk leven." Volgens de wethouder moeten er wegen gevonden worden om hun gelijke kansen te bevorderen. "Dat is een fantastische investering voor de toekomst van de kinderen zelf en de maatschappij."

Roelofs vertelt dat in Arnhem momenteel drie kinderen zijn als Duane, die vanwege hoogbegaafdheidsproblematiek in een jeugdzorgtraject zijn beland. Signalen dat er onvoldoende van dat soort jeugdhulp is, heeft hij niet. Wel erkent hij dat er natuurlijk een veel grotere groep is die niet bij jeugdzorg in beeld is, maar toch de nodige problemen ervaart binnen het onderwijs.

Volgens Roelofs is er intensief contact met Passendwijs, dat verantwoordelijk is voor een passend onderwijsaanbod in de regio. Zij moeten de uitdaging oppakken om het probleem scherper in beeld te krijgen, stelt hij. Een goed onderwijsaanbod voor deze doelgroep moet beter en verder doorontwikkeld worden, ziet Roelofs. Of daar extra actie of ingrijpen voor nodig is om dat voor elkaar te gaan krijgen, vindt hij 'een moeilijke vraag'. "Maar het is goed dat het onderwerp hiermee weer hoog op de agenda wordt gezet en dat moet het ook blijven."
De gemeenteraad wil volgende week toch nog verdere opheldering van de wethouder. SP, PvdA, ChristenUnie, GroenLinks en de Partij voor de Dieren willen weten hoe de wethouder voorkomt dat deze kinderen buiten beeld raken. Ook willen zij weten of de kinderen en hun ouders voldoende ondersteuning van de gemeente krijgen. De partijen zouden graag voor het aankomende schooljaar een passende oplossing zien voor de problematiek.

"Het mag nooit zo zijn dat kinderen tussen wal en schip vallen, omdat ze niet in het systeem passen", stelt Sarah Dobbe (SP). "Het is een enorm groot probleem", vult Leo de Groot (Partij voor de Dieren) aan. Het reguliere onderwijs is volgens hem gericht op de zwakste leerlingen. "Het basisniveau is laag." De gemeente kan wel in gesprek om daar aandacht voor te vragen, maar geld voor extra of goed opgeleid personeel moet toch uit Den Haag komen, ziet hij. "Samen naar school is niet zo'n feest, en het lage niveau van de pabo helpt ook niet."
Gezien de beperkte middelen die beschikbaar zijn om passend onderwijs goed in te vullen, is het reguliere onderwijs nu eenmaal ingericht voor kinderen die binnen het gemiddelde vallen, weet Tülay Gemici (GroenLinks). "Als je daarbuiten valt, ben je, hard gezegd, de pineut. Dat is mijn grootste kritiek op hoe dit binnen de overheid al jarenlang gaande is."

"Vreselijk dat deze kinderen aan zichzelf gaan twijfelen omdat het onderwijs niet naar hun talenten is ingericht", vindt Nathalie Nede (ChristenUnie). "Wij moeten ervoor zorgen dat we deze kinderen allemaal in beeld krijgen en

dat zij de juiste zorg en het juiste onderwijs krijgen." De sociale wijkteams van de gemeente kunnen daar volgens haar een belangrijke rol in spelen.

D66 en Arnhem Centraal vragen aanvullend op hun collega's onder meer om een verbeterplan specifiek voor deze kinderen. "We moeten wel blijven proberen om deze kinderen zoveel mogelijk binnen het onderwijs te houden en het niet een groter jeugdzorgprobleem te laten worden", vindt Mattijs Loor (D66).

22 juli 2021 - Steeds meer 'noodsignalen' van Arnhemse ouders met hoogbegaafd kind

Steeds meer 'noodsignalen' van Arnhemse ouders met hoogbegaafd kind - Omroep Gelderland (gld.nl)

ARNHEM - De Arnhemse wethouder Bob Roelofs krijgt steeds meer 'noodsignalen' van ouders met kinderen die compleet vastlopen in het onderwijs vanwege hoogbegaafdheid. Dat vertelde hij na raadsvragen van zeven fracties naar aanleiding van berichtgeving van Omroep Gelderland.
Omroep Gelderland bracht het verhaal van de zesjarige Duane, die al bijna een jaar thuiszat en straks al aan zijn vierde school toe is. Roelofs heeft over twee weken een afspraak met de moeder van de jongen. Net als *Omroep Gelderland* ontving Roelofs meerdere meldingen van ouders met een vergelijkbaar verhaal. Situaties als die van Duane, kunnen in veelvoud worden opgetekend. Daar wil Roelofs met de schoolbesturen over in gesprek.
Het zou in Gelderland mogelijk om honderden gevallen gaan van hoogbegaafde kinderen die vastlopen. Die aantallen kan de wethouder niet bevestigen. Van de thuiszitters wordt volgens hem namelijk niet geregistreerd wat daar de oorzaak van is.

Arnhem had vorig jaar weet van 111 thuiszittende kinderen die in beeld zijn. Passendwijs, dat verantwoordelijk is voor een passend onderwijsaanbod in de regio, gaf al aan niet te durven zeggen dat dat voor alle vastgelopen kinderen geldt.
Roelofs tempert de verwachtingen over wat van een gemeente verwacht kan worden om de problemen inzichtelijk te krijgen en op te lossen. De juiste ondersteuning voor deze kinderen moet in eerste instantie vanuit het onderwijs komen, stelt hij. "De gemeente kan eventueel ondersteunen vanuit jeugdzorg en de wijkcoach kan een rol spelen."

De wethouder erkent dat passend onderwijs veel problemen voor deze kinderen en hun ouders kan voorkomen. Dat is volgens hem in ontwikkeling en 'gaat de goede kant op'. Ook kijkt Roelofs reikhalzend uit naar onderzoek naar hoogbegaafdheid dat na de zomer komt. "En de deskundigheid van ouders moet altijd worden ingezet", vindt hij.
Van Mattijs Loor (D66) had de wethouder best wat 'steviger stelling mogen nemen'. "Wat ons betreft moet de expertise op het gebied van hoogbegaafdheid voor alle Arnhemse kinderen voorhanden zijn. Alleen dan kunnen we tijdig signaleren welk maatwerk er voor een kind nodig is."
De gemeente weet niet eens om hoeveel kinderen het nu precies gaat, reageert SP-raadslid Sarah Dobbe. Zij mogen volgens haar niet het 'slachtoffer zijn van dit systeem'.

Dobbe is niet tevreden met de antwoorden van Roelofs en gaat schriftelijke vervolgvragen stellen. "De gemeente zou volop moeten kijken waar ze deze kinderen en de scholen kan ondersteunen voordat het komende schooljaar begint." Zij wil dat het college weet waaróm kinderen tussen wal en schip vallen. "En als de scholen het moeten oplossen: wat hebben die dan nodig? Want nu gaat het voor veel kinderen niet goed."

8 augustus 2021 - Het is een wereld van eenzaamheid en niet begrepen worden', weet hoogbegaafde Kim

'Het is een wereld van eenzaamheid en niet begrepen worden', weet hoogbegaafde Kim - Omroep Gelderland (gld.nl)

NIJMEGEN - De schoolcarrièrre van de 37-jarige Kim Arts uit Nijmegen was door haar hoogbegaafdheid allerminst een succes. Zij zag de klaslokalen maar zelden van binnen en wist de middelbare school niet af te maken. Toch is haar verhaal nog een van de meest succesvolle die Omroep Gelderland te horen kreeg rondom hoogbegaafdenproblematiek in het onderwijs.
Onder meer de schrijnende verhalen van Rik en Mona laten zien hoe lang en heftig die effecten nog na kunnen ijlen. Kim weet zich ondanks de moeilijkheden binnen het onderwijs sociaal redelijk te handhaven en via de nodige omwegen alsnog een universitaire studie geneeskunde af te ronden. Ook doet zij nu werk dat ze leuk en belangrijk vindt, op haar manier.

De verhalen die Omroep Gelderland bracht over onder meer de zesjarige Duane die vastloopt vanwege zijn hoogbegaafdheid en de honderden Gelderse kinderen die mogelijk in een soortgelijke situatie zitten, leidde tot geschokte reacties in de Arnhemse politiek. Uit de vele reacties die volgden laat Omroep Gelderland nu in een serie artikelen zien wat de effecten ook op de lange termijn zijn als de maatschappij, maar met name het onderwijs, niet goed is ingericht voor deze doelgroep.

Toch is hoogbegaafd zijn in grote mate een 'wereld van eenzaamheid en niet begrepen worden', weet ook zij. "Maar zelf vind je andere personen ook wat minder snel interessant", zegt Kim eerder met teleurstelling dan arrogantie.
Het spijbelen begon al in groep drie van de basisschool, vertelt Kim. "Als we dingen deden die ik niet leuk vond, ging ik gewoon naar huis. Ik zag van veel dingen het nut niet en vond het saai. Op een gegeven moment weet je de uitleg wel, maar dan moet je alsnog blijven luisteren en stil zitten. Daar zat ik niet op te wachten."

Kim verveelde zich en kreeg te weinig uitdaging. "Met de kinderen op school had ik wel plezier, maar in de klas zitten deed ik niet graag." Zij ziet ook wel dat dat lastig was voor leraren. Ook beïnvloedde dat andere kinderen weer negatief, want 'als Kim het niet doet, waarom zou ik het dan doen?'. Zo werd een vriendinnetje van haar een keer met stoel en al de klas uit gesleept omdat zij net als Kim weigerde een opdracht te maken. "Dus dat leidde wel tot de nodige frustratie."
De schoolstructuur waarin ze gedwongen werd, maakte Kim 'wel heel verdrietig'. "Ik wilde niet. Vond het zo erg om op bepaalde tijden vast te moeten zitten. Ik dacht: haal me hier uit, ik wil hier niet zijn."
Soms moet je dingen doen die je niet wilt, realiseert Kim zich. "Maar dat moet niet alléén maar het geval zijn."
Waar hoogbegaafde kinderen volgens haar bij gebaat zijn, is meer contact met andere kinderen die 'soortgelijk denken'. "En in hun vrijheid gelaten worden. Je zou eens moeten kijken wat daar van kan komen. Ik denk heel veel moois", stelt Kim.

Die kinderen kunnen volgens Kim ook op een andere manier leren. "Ze kunnen zelfs volwassenen dingen in laten zien. Want alles gaat altijd op dezelfde manier. Waarom is dat?", vraagt zij zich hardop af. Zelf had haar dat een veel plezierige schooltijd gegeven waarin zij nu voor het grootste deel 'niet gelukkig was', is Kim overtuigd. "Niet dat vaste stramien. Zelf mogen nadenken."

De buitenwereld ervaarde haar vaak als dwarsligger, weet Kim. "Want jij doet niet wat de rest doet." Nu in haar latere leven merkt Kim dat je ook dingen kunt bereiken door het op een andere manier te doen. De middelbare school maakte zij door haar houding en 'schittering door afwezigheid' niet af. Via het mbo en volwassenonderwijs wist zij zich toch naar de universiteit op te werken. "Ook bij geneeskunde kwam ik wel weer in een situatie waarin ik me ontzettend aan moest passen aan mijn omgeving. Dat was best lastig, maar ik wilde en zag het nut."

Als arts werkt Kim als zzp'er. Dat geeft haar de zelfstandigheid en variatie die ze nodig heeft en zorgt ervoor dat ze minder 'protocollen hoeft te volgen'. Daarnaast is ze een lasonderneming aan het opzetten. "Sommige mensen snappen dat niet, maar ik heb die afwisselende uitdagingen nodig. Routines moeten voor mij niet te structureel worden."
Kim realiseert zich dat niet alle hoogbegaafden haar assertiviteit hebben. "Er moet binnen het onderwijs heel anders gedacht gaan worden. Anders gaan zij aan zichzelf twijfelen. Dan zit je in een maatschappij waarin je niet past: doodzonde. Die kan daar veel beter van worden."

De 56-jarige Claudia van den Elsen-Westendorf Pieters uit Dieren liep al vroeg op de basisschool sociaal zo vast dat zij juist besloot zich binnen het klaslokaal maar aan te passen. "Ik werd vaak in elkaar geslagen omdat ik 'altijd alles wist'." Zij besloot zich dan maar 'dommer voor te doen' om niet meer 'met haar kop boven het maaiveld uit te steken'. "Daarmee was de ideale onderpresteerder geboren", schetst zij een veelvoorkomend scenario bij hoogbegaafden. "Ik zat veel te dromen. Was er eigenlijk nooit bij."
Op een gegeven moment werd Claudia rebels omdat ze 'niet mocht zijn wie ze was'. Ze gleed af naar de mavo en spijbelde veel. "Ik zocht de randjes op in een poging mijn eigen plek te creëren. Ik vroeg altijd maar door en zette leraren voor lul omdat ik goed ad hoc kon reageren. Daarmee kreeg ik de lachers op mijn hand." Vanwege haar brutaliteit en 'ophitsen van de klas' werd zij onder meer drie weken geschorst. "Ik krijg mijn hele leven al te horen dat ik het slechte voorbeeld geef."

Ook het enorme rechtvaardigheidsgevoel waar vrijwel alle hoogbegaafden, waar *Omroep Gelderland* mee sprak zich in herkennen, breekt Claudia op. "Waar ik opsta tegen onrecht, laat de rest me stikken. Dus daar ben ik mee gestopt. Ik liep tegen te veel problemen aan."
Maar haar grootste probleem is dat ze niet weet hoe ze moet leren, vertelt Claudia. "Het lukt gewoon niet. Ik weet niet hoe ik het aan moet pakken. Ik heb nooit ergens iets voor hoeven doen." Toen ze onlangs slaagde voor een cursus medische basiskennis barste ze in tranen uit. "Niet omdat ik geslaagd was, maar omdat ik er weer niets voor heb hoeven doen."

In haar leven heeft zij nergens aansluiting en uitdaging kunnen vinden, ervaart Claudia. "Werkgevers zien je als gevaar en niet als potentieel, omdat je altijd gelijk door hebt hoe dingen in elkaar zitten." Op dit moment zit ze in de WAO en is honderd procent afgekeurd. "Er is te veel gebeurd. Mijn lichaam heeft het opgegeven: gevoed door de geest."
"Elke hoogbegaafde wil zijn bijdrage leveren", besluit Claudia. "De maatschappij gooit zoveel kapitaal weg. Heel verdrietig. Het onderwijs moet meer focus leggen op mensen die niet gemiddeld zijn: dat verdient iedereen. Mep talent niet dood."

8 augustus 2021 - Hoogbegaafde Rik ging aan de drank en drugs om 'dommer te worden'

Hoogbegaafde Rik ging aan de drank en drugs om 'dommer te worden' - Omroep Gelderland (gld.nl)

DOETINCHEM - Uit pure onmacht over de problemen waar hij door zijn hoogbegaafdheid tegen aanliep, ging de 39-jarige Rik van der Lande maar heel veel drank en drugs gebruiken in de hoop van zijn bovenmatige intelligentie af te komen. "Ik had gehoord dat je daar dommer van werd."
Het is een van de vele schrijnende verhalen die bij *Omroep Gelderland* binnenkomen na de publicaties over onder meer de zesjarige Duane die op dit moment vastloopt en binnenkort naar zijn vierde school toe moet. Mogelijk honderden Gelderse kinderen zitten in een vergelijkbare situatie.
Het verhaal van Rik en anderen laat zien hoe groot de invloed van negatieve onderwijservaringen ook in de rest van het leven kan zijn, als er niet goed wordt aangesloten bij deze hoogbegaafde doelgroep.
Ook Kim en Claudia liepen tegen grote onderwijsproblemen aan vanwege hun hoogbegaafdheid en hebben daar nog steeds last van.

"Al vroeg op de basisschool, werd ik veel gepest", vertelt de Doetinchemse Rik, die nu in Amsterdam woont. "Ik ben met fietskettingen achterna gezeten en in elkaar gehoekt. Ik werd vastgebonden aan een boom en er werd met stenen naar me gegooid." Mensen begrepen me niet, kijkt hij daarop terug. "Ik deed niet mee met voetballen, verzon mijn eigen spelletjes of was met sommen bezig."
In zijn Cito-toets aan het einde van de basisschool maakte Rik bewust één fout. "Ik wilde niet meer de beste zijn. Het hele systeem interesseerde me niet meer. Ik vond het allemaal zo nutteloos. Niks was interessant genoeg."
Hij had weliswaar een 'fantastisch rapport' maar hoefde daar 'zijn best niet voor te doen'.

Naast hoogbegaafdheid is bij Rik een milde vorm van Asperger vastgesteld. Tania Broekhuisen van zorginstelling de Biotoop in Arnhem, voor vastgelopen hoogbegaafde kinderen, stelde eerder dat je deze dubbele diagnose vaak ziet, maar dat autistische kenmerken in veel gevallen wegvallen wanneer hoogbegaafden minder stress ervaren. In die constatering kan Rik zich vinden. "Maar ik heb me nog nooit heel erg kunnen ontspannen. Heb jarenlang moeten knokken."
Het pesten en fysieke geweld hield bij hem ook op de middelbare school aan. Ook het feit dat Rik maar geen vriendinnetje kon krijgen, frustreerde hem. "Ik maakte veel analytische opmerkingen. Meisjes wisten niet wat ze daarmee aan moesten."

Hij ging filosofen als Camus, Sartre en Nietzsche lezen. "Ik dacht: die zijn intelligent, dus die kunnen mij helpen."
Het was ook de periode waarin hij heel veel drank, hasj en wiet ging gebruiken. Om te experimenteren met zijn eigen geest en om af te komen van zijn fotografische geheugen. De hasj maakte hem uiteindelijk psychotisch.
Op school deed Rik steeds minder. "Ik bracht mijn boeken niet eens meer mee. Daardoor moest ik naar de havo, die ik met twee vingers in de neus deed."
Leraren hadden hem het liefst van school zien vertrekken. "Ik kwam altijd met argumenten. Waarop zij alleen konden reageren met: 'omdat ik dat vind'. Dat gaat er bij mij niet in."

"Het systeem zorgt ervoor dat je in de overlevingsmodus raakt", vervolgt Rik. "Hoogbegaafden willen dingen graag anders. Die kunnen lijnen en verbanden zien en die doorbreken. Maar dat wordt je meestal niet in dank afgenomen."
Het onderwijs moet zich volgens hem echt meer inspannen voor de kinderen die het sociaal moeilijk hebben. "Kijk wat daar onder zit en geef hen de juiste prikkels."

"Ik heb me altijd alleen, onbegrepen en niet gezien of serieus genomen gevoeld. Hoogbegaafdheid is veel meer een last dan een zegen", ervaart hij.
Toen Rik tijdens zijn vervolgopleiding weer vastliep, raakte hij zwaar overspannen en depressief en liet zichzelf opnemen. "De troep aan medicijnen waar ik daar mee volgestopt werd, maakte het alleen maar erger. Mijn haar viel uit, mijn tanden werden slecht en ik werd dikker. Ik werd verdoofd en willoos gemaakt: zombieachtig."

Op zijn 28e vond Rik een partner en verhuisde naar Amsterdam. Toch vindt hij het nog altijd 'geen leuke wereld om in te leven'. "Ik voel me geen mens meer. Daar is misschien tijd voor nodig, maar ik weet niet of dat nog goed komt." Het liefst zou hij zelf met hoogbegaafde kinderen werken die tegen dit soort problemen aanlopen. "Die kunnen zoveel meer. Ik hoop echt dat er politiek draagvlak komt om hen beter te helpen."

De 51-jarige Mona van Zelst uit Nijmegen, ook hoogbegaafd, raakte na haar onderwijstijd burn-out en bore-out omdat ze zich altijd gedwongen heeft gevoeld om onder haar niveau te presteren. "De basisschool begon al behoorlijk dramatisch. Ik wilde niet langer kleuteren, maar moest toch", legt zij uit.
"Ik zat soms weken of maanden naar buiten te staren en de blaadjes van de bomen te tellen. Na één keer uitleggen, wist ik het wel. Doordat ik dan niet oplette, kreeg ik vaak straf. Ook werd ik veel genegeerd en buitengesloten: ik was die rare studiebol."
Het was alsof ze in twee werelden leefde, vertelt Mona. "Op school was ik stil en teruggetrokken, terwijl ik van nature levendig en ondernemend ben."

Op een dag ging ze iedereen op het schoolplein een kus geven, herinnert Mona zich. "Ik was zo overspannen geworden door de hele situatie, maar wilde zo graag lief gevonden worden."
Het gymnasium wist zij redelijk te doorlopen omdat daar meer kinderen 'uit hetzelfde hout gesneden waren'. Ook de universiteit wist zij uiteindelijk af te ronden. Toch heeft zij in haar werkende leven nog enorm veel last van haar traumatische ervaringen. "Ik deed me vaak voor op mbo-niveau en nam daar ook banen op aan. Dat gevoel van de basisschool wilde ik niet nog eens: dat buitengesloten worden."

Doordat die banen te makkelijk voor haar zijn, raakte ze burn-out en zit ze ook op dit moment in een re-integratietraject. Daarnaast worstelt Mona al jaren met het vinden van passend onderwijs voor haar eigen hoogbegaafde zoon. "Ik ben enorm goed in aanpassen geworden. Ik kan met alle winden meewaaien, maar ben daarbij over al mijn eigen grenzen heengegaan."
Om daar adequate hulp voor te bieden, ontbreekt het veel psychologen en maatschappelijk werkers aan de juiste kennis, ziet Mona. "Ze snappen de problematiek niet. Ik krijg vaak het advies: begin maar met iets makkelijks. Maar daar word ik juíst doodongelukkig van: zo werkt mijn geest niet."

En hoewel het geen onwil is, wordt ook in het onderwijs de essentie van de problematiek vaak niet begrepen, meent Mona. Het is belangrijk dat scholen 'erg aan gaan sluiten' op het level van hoogbegaafde kinderen, wil Mona meegeven. "Die basisstof kunnen zij zich veel sneller eigen maken. Geef meer ruimte voor creativiteit, verdieping en eigen onderzoek. Autonomie is ook zo belangrijk voor deze kinderen: laat ze hun eigen weg zoeken en programmeer niet alles voor."

8 augustus 2021 - Tot 20.000 Gelderse hoogbegaafden blijven 'aan onderkant maatschappij bungelen'

Tot 20.000 Gelderse hoogbegaafden blijven 'aan onderkant maatschappij bungelen' - Omroep Gelderland (gld.nl)

WAGENINGEN - Vermoedelijk zijn tussen de 40.000 en 60.000 Gelderlanders hoogbegaafd, weet hoogbegaafdencoach Rianne van de Ven uit Wageningen. De meesten van hen zouden ergens in hun leven wel in meer of mindere mate vastlopen. Tot 20.000 Gelderse hoogbegaafden blijven zelfs aan de onderkant van de maatschappij bungelen en kunnen niet meekomen, stelt Van de Ven. Dat begint in veel gevallen al in het onderwijs.
Eerder bracht *Omroep Gelderland* het verhaal van de zesjarige Duane die vanwege zijn bovenmatige intelligentie vastloopt en binnenkort al naar zijn vierde school toe moet. Zijn verhaal en de honderden Gelderse kinderen voor wie op dit moment hetzelfde zou gelden, leidde tot politieke ophef. De verhalen van Rik, Mona, Kim en Claudia laten zien hoe lang en heftig negatieve onderwijservaringen effect hebben op hun levens. Bepaald geen uitzonderingen, weet Van de Ven.

Twee tot drie procent van de bevolking is hoogbegaafd, weet Van de Ven op basis van de standaard normale verdeling van intelligentie. Dat die groep in ongeveer drie gelijke delen valt op de splitsen tussen hoogbegaafden die goed, matig en slecht presteren, blijkt onder meer uit de 'educated guess' die verschillende specialisten daarover aan het ministerie presenteerden.

"Die cijfers zijn op basis van onze eigen ervaringen en de groepen die wij zagen", legt Noks Nauta uit, die dat rapport destijds mede schreef en presenteerde. Nauta is onder meer ere-bestuurslid en wetenschappelijk medewerker van het Instituut Hoogbegaafdheid Volwassenen. Zij en haar collega's waren de eersten die met deze concrete cijfers kwamen en Nauta ziet dat die sindsdien wel door anderen worden onderschreven. "Maar echt wetenschappelijk onderzoek ontbreekt. Daar wordt geen geld voor vrijgemaakt: wij hebben nog nooit een euro gezien. Dat is jammer, want zo kom je niet verder."
Hoogbegaafdheid is volgens Van de Ven dus allerminst een garantie voor succes. Allereerst heeft het ontbreken van diploma's voor het deel van hen dat vastloopt in het onderwijs langdurig effect op de arbeidsmarkt, ziet ze. "Dat kan leiden tot functies ver beneden hun niveau, onderpresteren, ziekte, psychische klachten of een bore-out omdat zij niet worden uitgedaagd." Er is 'best veel leed' in die wereld, weet de hoogbegaafdencoach.

Aandacht voor hoogbegaafden is er heel lang niet geweest, constateert Van de Ven. "Die zitten dan in het onderwijs, kunnen sneller leren en hebben dingen sneller door. Ze interesseren zich voor onderwerpen waar leeftijdgenoten geen interesse in hebben. Vervolgens worden ze in een systeem gedwongen met klasgenoten waar ze een enorme ontwikkelingsvoorsprong op hebben. Dat blokkeert en gaat niet goed."
Voor sommigen leidt dat tot depressieve klachten en anderen worden rebels, vertelt Van de Ven.

Ongeveer een derde van de hoogbegaafden blijft volgens haar aan de sociale onderkant van de maatschappij bungelen. "Heel triest. Want er zit in hen heel veel potentie." Ook zijn er die het 'ondanks het schoolsysteem' nog heel ver schoppen en tot mooie prestaties weten te komen. "En een grote groep die zich handhaaft, maar zeker

niet floreert. Die hebben bijvoorbeeld wel werk, maar komen nooit op het niveau waar ze wel de mentale capaciteiten voor hebben."
"Ik durf zelfs te stellen dat onder de daklozen in onze maatschappij zich een aantal zeer intelligente mensen bevinden", betoogt Van de Ven.
Hoewel er her en der wel trajecten zijn om deze mensen weer op weg te helpen, ontbreekt het volgens haar aan overkoepelende programma's of subsidies. "Het initiatief komt dus bijna altijd vanuit het individu."
Een probleem is ook dat hoogbegaafdheid alleen geen diagnose is, weet Van de Ven. "Daar is dus geen financiering voor vanuit de verzekering. Maar wel als die gepaard gaat met andere klachten." Het systeem dwingt volgens haar daarom 'helaas' af dat er soms een 'dubbele diagnose' nodig is om daarvoor in aanmerking te komen. De kennis is bovendien nog onvoldoende wat ook gewoon leidt tot verkeerde diagnoses, ervaart de Wageningse.
"Die is groeiende, maar we zijn er nog niet. Voor het onderwijs is het op de pabo al niet een heel groot onderwerp. Hetzelfde zien we voor huisartsen, psychologen en psychotherapeuten. Het thema hoogbegaafdheid wordt daar misschien in twee regels in een boek genoemd: dat er ook nog mensen zijn met een hoog IQ. Maar wat dat precies betekent, wordt hen in de opleiding niet geleerd."
Natuurlijk vraagt niet elke hoogbegaafde om dat soort hulp, ziet ook Van de Ven. "Dat je die gaven hebt, geeft ook geen verplichting om er iets mee te doen. Maar daar waar er behoefte aan is, zou het prachtig zijn als die er is."

Want in deze groep zitten zoveel innovatieve krachten die we nu laten liggen, meent de hoogbegaafdencoach. "Dat is niet alleen ontzettend jammer voor de mensen zelf, maar zeker ook voor de maatschappij. Hoogbegaafden kunnen oplossingen bedenken voor problemen die door anderen nog niet eens als probleem erkend worden. We zitten met grote vraagstukken in de wereld en het zou zomaar kunnen dat hoogbegaafden die wel op hun niveau presteren, kunnen bijdragen aan oplossingen daarvoor."
Het onderwijs moet volgens Van de Ven meer naar de individuele behoeftes kijken en daarbij niet alleen maar aandacht hebben voor de intellectuele uitdagingen. "Hoogbegaafdheid heeft namelijk ook andere kenmerken dan alleen maar een hoog IQ. Zoals: zeer zelfstandig en onafhankelijk, heel sensitief, gedreven en creatief. Ook in de manier waarop hoogbegaafden het leven beleven, zie je een intensiteit waardoor ervaringen hen veel dieper raken."

Op sommige scholen wordt al wel gewerkt aan specifieke begeleiding voor hoogbegaafden, ziet Van de Ven. "Dan nog zien we op de arbeidsmarkt dat zij met collega's een afstand ervaren die niet altijd makkelijk te overbruggen is." Wel is zij overtuigd dat als iemand opgroeit met de kennis en wetenschap over zijn eigen hoogbegaafdheid, er een persoon met meer zelfvertrouwen uitkomt.

"Maar zelfs bij de uiterst succesvolle hoogbegaafden, zien we een beeld van eenzaamheid, depressie en psychisch lijden." Het onderwijs kan nog veel verbeteren, maar zal niet alle klachten kunnen voorkomen, stelt Van de Ven.
Van de meeste hoogbegaafden die zij in haar praktijk tegenkomt, krijgt ze te horen: "Had mij vroeger maar geleerd dat ik wel anders ben, maar niet gek. Dat ik weliswaar afwijk van het gemiddelde, maar nog steeds oké ben en deug."

10 augustus - Politiek roert zich om hoogbegaafdenproblematiek

Politiek roert zich om hoogbegaafdenproblematiek - Omroep Gelderland (gld.nl)

ARNHEM - Er moet tempo worden gemaakt met het creëren van extra passende onderwijsplekken voor hoogbegaafde leerlingen. Dat zegt Lisa Westerveld, GroenLinks-Kamerlid na berichtgeving van Omroep Gelderland over de problematiek rondom deze doelgroep.
Ook de Arnhemse politiek wil in gesprek met specialisten en ervaringsdeskundigen. Volgens Westerveld moeten leerkrachten zo snel mogelijk worden bijgeschoold om zo 'deze kinderen onderwijs op maat' te kunnen geven. "Er zijn allerlei plannen en er worden verschillende scenario's onderzocht, maar het duurt gewoon te lang. Voor deze kinderen en hun ouders kan dat te laat zijn. Veel hoogbegaafde kinderen zijn uitgevallen binnen het onderwijs, terwijl de problemen waar ze tegenaan lopen allang bekend zijn."
Omroep Gelderland bracht eerder het verhaal van de zesjarige Duane die vanwege zijn hoogbegaafdheid vastloopt en binnenkort naar zijn vierde school moet. De honderden Gelderse kinderen voor wie mogelijk hetzelfde geldt, leidde al tot lokale politieke ophef. Afgelopen weekend volgde meerdere verhalen van volwassen hoogbegaafden die lieten zien hoe lang en heftig de gevolgen van niet-passend onderwijs doorwerken in hun levens.

Geld is daarbij niet het eerste obstakel, ziet Westerveld. Volgens haar hebben sommige samenwerkingsverbanden, die verantwoordelijk zijn voor het bieden van het passende onderwijs, steeds grotere financiële reserves. "Terwijl kinderen geen ondersteuning krijgen. Onder druk van de Kamer heeft de minister daar nu afspraken over gemaakt, maar ook dat had al eerder moeten gebeuren."

Westerveld herkent het beeld in de berichten van *Omroep Gelderland* dat hoogbegaafden problemen hebben om begrepen te worden en mee te kunnen doen. "Bij debatten hebben we het regelmatig over deze groep. Helaas met te weinig resultaat tot nu toe."
Ook VVD-Kamerlid Mariëlle Paul laat weten dat het onderwerp 'zeker haar aandacht heeft'. "Het is complex en er zijn veel partijen betrokken. Een *one size fits all*-oplossing gaat helaas geen oplossing bieden." Paul wil zich beter in de problematiek verdiepen om de komende periode met 'adequate acties' te komen.

Arnhem Centraal, Arnhemse Ouderenpartij en de Arnhemse fracties van ChristenUnie, PvdA, D66 en Partij voor de Dieren willen nu in gesprek met deskundigen en specialisten. "Ik wil weten welke problematiek scholen en zorginstellingen tegenkomen en of daar wel een werkende aanpak voor wordt ingezet", legt Lea Manders van Arnhem Centraal uit die de 'nare gevolgen' van hoogbegaafdheid ook bij een van haar zoons ziet.
"Deze hoogbegaafden hebben een fundamenteel andere aanpak nodig", zegt Manders. "Veel van hen passen niet in de bestaande, vaak overgereguleerde systemen binnen deze maatschappij. Zij hebben de vrijheid nodig om te mogen zijn wie ze zijn en hun genialiteit vrij te ontplooien. Dat kan bijna nergens."
"Deze ervaringsdeskundigen moeten worden ingezet om het onderwijs te verbeteren", vindt Nathalie Nede (ChristenUnie). "Maar ook om de bewustwording van de problematiek die hoogbegaafdheid met zich mee kan brengen in de hele maatschappij te vergroten."

Manders hoopt uit dat rondetafelgesprek te leren wat er anders en beter kan. "Buiten dat het vreselijk is voor henzelf, is het zeker ook zonde voor de samenleving dat deze 'bijzondere genieën' zo verloren gaan", besluit Manders.

PvdA-raadslid Giovanni Visser onderschrijft het belang van een gesprek met de betrokkenen. "De mensen die *Omroep Gelderland* gesproken heeft, laten zien dat zij tegen drempels aanlopen. Dat is dus een interessante vraag waar wij aandacht voor willen." Visser ziet graag dat de samenwerking met scholen, jeugdzorg en andere ondersteuning blijvend wordt versterkt.

Klaartje van Dillen (CDA) is van plan raadsvragen te stellen aan wethouder Bob Roelofs. "Het college kon de vorige keer geen duiding geven over de aantallen hoogbegaafden of het aantal kinderen dat thuis zit. Je ziet welke schade er zowel bij jongeren als volwassenen ontstaat, als zij niet op tijd en goed worden geholpen", constateert zij.

5 februari 2022 - Kersverse 'minister van open scholen' op verkiezingstoer in Arnhem

Kersverse 'minister van open scholen' op verkiezingstoer in Arnhem - Omroep Gelderland (gld.nl)

ARNHEM - De gemeenteraadsverkiezingen komen er aan en dus voeren politieke partijen campagne. De VVD trok zaterdag zelfs de kersverse onderwijsminister Dennis Wiersma naar Arnhem om van deur tot deur met inwoners in gesprek te gaan. Wat hem betreft gaan de scholen niet meer dicht en krijgen hoogbegaafden extra aandacht.
"We hebben net twee jaar corona achter de kiezen. Dat is best pittig", zegt Wiersma. Zelf heb ik me deze week nog beziggehouden met ventilatie in scholen. Typisch zaken die lokaal geregeld moeten worden. Dat kan zeker nog wel beter. Soms zijn die gebouwen echt oud en moeten we ze gewoon gaan vernieuwen." De minister ziet dat de coronasluitingen schade hebben aangericht. Een miljardeninvestering moet die schade repareren. "Maar dat gaat niet vanzelf en automatisch. Dat wordt nog een hele klus. Daar zullen we de komende jaren in het onderwijs met alle docenten hard aan moeten werken." Kinderen zijn wel een bron van snelle verspreiding, ziet Wiersma. "Maar dat mag er niet toe leiden dat we dan elke keer het onderwijs maar dichtgooien." Het uitgangspunt moet volgens hem dan ook zijn dat het onderwijs openblijft. "Alles wat daarvoor nodig is, moeten we doen. Ik wil de minister van open scholen zijn."

Ook heeft de minister plannen voor hoogbegaafden binnen het onderwijs. *Omroep Gelderland* liet onlangs in een serie artikelen zien hoe hoogbegaafden schrijnend vast kunnen lopen en daar soms hun hele leven last van houden. "Ik vind het belangrijk dat er in het onderwijs net een tandje meer hulp is. Dat is soms best ingewikkeld als je net iets meer nodig hebt of meer kunt. Om dan nog uitdaging te vinden, dat is best pittig. Dat hoort heel erg bij hoogbegaafdheid. Er is binnen het ministerie veel aandacht om te zorgen dat ook die groep zich thuis voelt in het onderwijs."
In de nieuwe kabinetsplannen komt daar ook geld voor beschikbaar, weet Wiersma. "Daar gaat deze groep echt iets van merken", belooft de minister. Welke concrete plannen dat oplevert, kan hij nog niet zeggen. "Die ben ik nu aan het maken. Ik ben nu ook veel aan het luisteren, bezoeken en met mensen in gesprek over wat zij denken dat er beter kan."

Wiersma wil ook andere doelgroepen die nu geregeld buiten de boot vallen, weer naar het reguliere onderwijs halen. Als voorbeeld noemt hij kinderen met een visuele beperking, voor wie in Nederland volgens hem maar drie scholen zijn. "Dat is vaak ver reizen. Ik hoor van die kinderen dat ze ook graag terecht zouden kunnen op een school bij hen in de buurt. Wij hebben een duidelijke ambitie om dat mogelijk te maken."
Maar er zit een grens aan de kennis en aandacht die docenten voor al die doelgroepen hebben. Wiersma: "We moeten dus ook zorgen dat die er niet alleen voor staan. Je bent geen expert voor al die doelgroepen. Daar moeten we begeleiding voor organiseren. We moeten zorgen dat je materiaal, boeken of andere werkvormen aangereikt krijgt." Uiteindelijk is het volgens Wiersma voor alle leerlingen goed om in een diverse omgeving les te krijgen. "Daar worden heel veel kinderen beter van. Net als in de gewone samenleving."

18 april 2022 - Hoogbegaafde Duane nog steeds niet naar school: 'Hij betaalt de prijs'

Hoogbegaafde Duane nog steeds niet naar school: 'Hij betaalt de prijs' - Omroep Gelderland (gld.nl)

ARNHEM - Het verhaal van de inmiddels 7-jarige hoogbegaafde Duane die geen passende onderwijsplek kon vinden, deed veel stof opwaaien. Er volgde gesprekken met de wethouder en het onderwijs en de minister beloofde extra geld. Toch is er een klein jaar later, vrijwel niets veranderd aan zijn situatie**.**
Toen *Omroep Gelderland* vorig jaar met moeder Aranka en haar destijds zesjarige zoon in hun woning in het Arnhemse Klarendal sprak, zat hij ongeveer een half jaar op de Biotoop. Een zorginstelling waar Duane na verschillende traumatische onderwijservaringen, even tot rust kon komen. Na drie scholen alweer de vierde plek voor het jonge kind. In dat jaar is er veel gebeurd, vertelt Aranka. "Een aantal dagen na jullie uitzending, heb ik de wethouder gesproken. We hebben het gehad over Duane zijn situatie en waar we tegenaan liepen."

Wethouder Bob Roelofs gaf haar aan betrokken te willen blijven en graag mee te kijken naar verbeteringen. Ook gesprekken met Passendwijs, verantwoordelijk voor passend onderwijs in de regio, volgde. Prettig, ervaarde Aranka. Maar een school voor Duane leverde het niet op.
"Alle scholen zeggen nee. Bij de meesten word je niet eens uitgenodigd. Bij een andere school zijn we wel uitgenodigd en kregen we een afwijzing via de mail." Scholen weigeren Duane dus gewoon, ziet moeder Aranka. Naast Duane zijn hele hoge IQ is hij ook heel sensitief, legt zij uit. "Zijn trauma uit vorige schoolervaringen, vraagt een wat andere aanpak. Hij kan erg onzeker zijn." Maar waar het volgens haar vooral over struikelt, is dat de scholen aangeven dat ze de 'personaliseerde leerroute' die Duane nodig heeft, niet kunnen bieden. "Dat heeft dan niet zozeer met Duane te maken, maar met de teamsamenstelling, te onervaren docenten of een klas waarin bijvoorbeeld al veel 'probleemgevallen' zitten."
Die personaliseerde leerroute zou kunnen betekenen dat Duane aan aantal dagen in de week basisschool volgt. Dat zou met zijn intelligentie voldoende zijn om dat goed te kunnen doorlopen. Omdat hij daarnaast veel behoefte heeft aan contact met gelijkgestemden, zou hij de overige dagen een vorm van hoogbegaafdenonderwijs kunnen volgen. "Dat is voor Duane belangrijk om zich goed te voelen en lekker in zijn vel te zitten."
Er ligt ook al wel veel druk op scholen, ziet Aranka. "En het vraagt veel deskundigheid van de leerkracht, die vaak al zoveel moet."

Vooralsnog heeft Duane in zijn leven eigenlijk nooit echt onderwijs gevolgd, contstateert Aranka. "In groep drie is hij verder niet meer naar school gegaan. Een paar weken slechts." Toch heeft het hoogbegaafde kind volgens zijn moeder qua leren geen achterstand ten opzichte van leeftijdgenoten. Het kleine stukje onderwijs dat hij op de Biotoop krijgt, blijkt voldoende om dat hij te benen. "Op dat gebied ontwikkelt hij zich goed."
Ondanks alle goede bedoelingen om haar heen, ziet Aranka vooral initiatieven die mogelijk op de lange termijn een oplossing bieden voor kinderen als Duane. De hoop dat híj in zijn basisschooltijd nog een echte passende school vindt, heeft ze inmiddels eigenlijk verloren. "Daar heb ik zorgen om." En nog een traumatische onderwijservaring, wil ze ook voorkomen voor haar kind. Zowel in het onderwijs als de politiek ziet Aranka mensen die er 'hard aan willen trekken'. Maar voor Duane verandert dat voorlopig niets. "Dat vind ik heel erg. Ik denk dat we allemaal de behoefte hebben om te kunnen zijn wie je bent."

Uiteindelijk is dat een basis om je goed te ontwikkelen en verder te kunnen in het leven, meent Aranka. Zij wijst op de verhalen die *Omroep Gelderland* vorig jaar maakte uit de vele reacties die binnenkwamen van mensen die herkenning hadden bij de situatie van haar zoon. "Daarin zie je ook volwassen hoogbegaafden die aangeven heel lang ongelukkig geweest te zijn geweest en dat soms nog zijn."

"Duane betaalt de prijs", is haar angst. "En met hem nog vele andere kinderen."

Met de groeiende bewustwording dat het helemaal niet zo fijn is om als hoogbegaafde je weg niet te kunnen vinden en je onbegrepen of eenzaam te voelen, is Aranka wel blij. "Veel mensen zeggen nog steeds: hij is toch heel slim, dus wat is het probleem?"

Het is ontzettend treurig dat we in Nederland het onderwijs niet ingericht krijgen voor kinderen als Duane, erkent Aranka. "Ik zou hem een hele leuke basisschooltijd gunnen. Waarin je je in de ochtend al kunt verheugen om na schooltijd nog met elkaar te spelen." Maar buurtvriendjes, maakt Duane nu niet. De meeste kinderen die hij op de Biotoop tegenkomt, wonen verder weg.

Een of enkele basisscholen in de stad die met wellicht wat extra ondersteuning en samenwerking onderwijs voor kinderen als Duane kunnen bieden, daar zou Aranka al heel tevreden mee zijn.

Op Biotoop ziet Duane ook kinderen om zich heen die daar al langer zitten dan hij. "Sommigen al drie jaar. Ik nog geen twee." Een goede school voor hem en al die andere kinderen is belangrijk, vindt Duane. "Zodat alle kinderen zich fijn voelen en kunnen leren, spelen en nieuwe vrienden maken."

18 april 2022 - Ondanks noodkreet kan de gemeente Duane (7) nog niet écht helpen

Ondanks noodkreet kan de gemeente Duane (7) nog niet écht helpen - Omroep Gelderland (gld.nl)

ARNHEM - Elk kind hoort op school te zitten, stelt Bob Roelofs, de Arnhemse wethouder van onderwijs. Dat zegt hij naar aanleiding van de situatie van de zevenjarige hoogbegaafde Duane, voor wie al jaren geen passende onderwijsplek wordt gevonden. En hoewel hij aangeeft dat de situatie hem aan het hart gaat, is de rol van de gemeente volgens de wethouder beperkt. "Scholen zijn verantwoordelijk voor het onderwijs."
Het krijgen van onderwijs is een recht van ieder kind, waar uiteindelijk iedereen beter van wordt, constateert Roelofs. Nadat *Omroep Gelderland* een klein jaar geleden voor het eerst het verhaal van Duane bracht, is de wethouder dan ook het gesprek aangegaan met 'de mensen uit het onderwijs'. Ook sprak hij met ouders, waaronder de moeder van Duane. Vervolgens is Roelofs bij de Biotoop geweest. De zorginstelling waar Duane nu al bijna twee jaar zit, omdat een passende onderwijsplek maar niet wordt gevonden. "Dat maakt wel indruk en raakt me", erkent Roelofs.

Die gesprekken zal hij aan blijven gaan, belooft Roelofs. "Ik voel ook bij de onderwijsbestuurders echt de urgentie om met oplossingen te komen." Volgens Roelofs moeten de verschillende partijen nog veel meer met elkaar in contact worden gebracht. "Ik ben daarom bezig om de mensen van Biotoop in contact te brengen met het onderwijs en Passendwijs." Dat is het samenwerkingsverband dat verantwoordelijk is voor passend onderwijs binnen de regio. "Op die manier moeten we met elkaar tot betere afspraken komen", vindt Roelofs.
De winst van het afgelopen jaar, waarin *Omroep Gelderland* meerdere verhalen bracht rondom de tragische problematiek van hoogbegaafheid, is dat het onderwerp veel hoger op de politieke agenda is komen te staan, ziet Roelofs. "Dat is niet dé oplossing. Maar het is in elk geval een stap naar een oplossing." Dat het ondanks alle goede intenties niet lukt om een goede onderwijsplek voor kinderen als Duane te vinden, knaagt ook bij de wethouder. "Toch moet je daarvoor weer met elkaar in gesprek om dat maatwerk te leveren en te kijken wat er wél kan. Dat blijft een aandachtspunt. Dit is niet even met een vingerknip op te lossen."

Aan de andere kant hoort Roelofs ook dat scholen zeggen zulk type leerlingen niet aan te kunnen, mede omdat ze al met lerarentekorten kampen. "Dat is natuurlijk soms een argument. Niet dat ik daar achter sta, maar die complexe problematiek vraagt soms toch meer van het onderwijs." De wethouder pleit voor meer oplossingen in regionaal verband. Als het aan Roelofs ligt, moet er binnen de huidige onderwijsstructuur voldoende extra aanbod komen zodat kinderen als Duane toch op die scholen kunnen blijven.
Mocht daar meer geld voor nodig zijn, dan is het logisch daarvoor naar Den Haag te kijken, meent Roelofs. Eerder beloofde minister Dennis Wiersma van Primair en Voortgezet Onderwijs al aan *Omroep Gelderland* dat er meer geld beschikbaar komt voor deze problematiek waar de doelgroep 'echt iets van gaat merken'.
In Arnhem zijn er volgens de laatste cijfers 86 leerplichtige kinderen die thuiszitten zonder onderwijs. Dat kan meerdere oorzaken hebben, dus niet alleen hoogbegaafdheid. Vanwege privacyredenen zijn die exacte cijfers niet bekend. "Procentueel is dat niet veel", analyseert de wethouder. "Maar elke leerling hoort gewoon op een school te zitten waar die zich lekker voelt. Dus is 86 te veel." Daarom is er inzet nodig om dat aantal veel lager te krijgen, vindt Roelofs. "Het mooiste is, als dat helemaal niet meer aan de orde zou zijn."

De wethouder 'hoopt ontzettend' dat er voor Duane op korte termijn een passende onderwijsplek komt. "Ook hij heeft daar recht op. Ik gun elk kind een onbezorgde schooltijd. Dat is het mooiste wat er is. Het zijn de mooiste herinneringen die je kunt hebben", besluit Roelofs.

Passendwijs wil niet reageren op vragen van Omroep Gelderland over wat er nu écht gebeurt om passend onderwijs in de regio voor kinderen als Duane te realiseren.

22 april 2022 - Waar moet Duane (7) nu heen? Zorgplek voor hoogbegaafde kinderen dicht

Waar moet Duane (7) nu heen? Zorgplek voor hoogbegaafde kinderen dicht - Omroep Gelderland (gld.nl)

ARNHEM - De Arnhemse zorginstelling Biotoop sluit per direct haar deuren vanwege privéomstandigheden van eigenaresse Tania Broekhuisen. De plek waar hoogbegaafden die compleet vastlopen in het onderwijs tot rust kunnen komen, is vrijdag voor het laatst open. "Dit is het gevolg als je afhankelijk bent van particuliere initiatieven. Die zijn kwetsbaar", ziet Aranka, de moeder van de 7-jarige Duane die weer naar een andere plek op zoek moet. *Omroep Gelderland* berichtte al meerdere malen over de problematiek van Duane en andere hoogbegaafden. Na op een traumatische manier op drie scholen te zijn vastgelopen, verbleef Duane de afgelopen twee jaar op de Biotoop. Andere kinderen waren daar al langer.
In de zoektocht naar een nieuwe school voor haar zoon, volgden enkel afwijzingen, zag zijn moeder Aranka. Waar Duane nu heen moet, is voor haar dan ook nog een groot vraagteken.

"Afschuwelijk", vindt Aranka het nieuws dat ze donderdag te horen kreeg en voor haar een grote schok was. Net als voor Duane. "Zijn grootste angst is werkelijkheid geworden", vertelt de moeder. "Hij weet niet waar hij nu weer naartoe moet om zich veilig te voelen. Komt er nog wel een plekje voor mij, vraagt hij zich af."
Verwijten richting Biotoop leven niet bij de ouders, weet Aranka. Dit is het risico als je met elkaar moet pionieren om je weg te vinden omdat je geen steun krijgt van de overheid, het onderwijs of de samenwerkingsverbanden, schetst zij. Achter de schermen wordt volgens haar veel gesproken over passende onderwijsplekken voor kinderen als Duane, maar er ligt nog steeds niets. "Dat geeft weinig hoop voor de toekomst."

Alle ouders zijn persoonlijk door Biotoop geïnformeerd en er volgt nog een gesprek, vertelt Aranka. Wat de mogelijkheden zijn en of er een goede plek voor Duane kan worden gevonden, weet ze niet. "Dat vind ik moeilijk. Ik zit zelf nog vol emotie en vind het even lastig te beredeneren. Misschien kunnen we met de ouders een plek voor hoogbegaafden beginnen?"

"Wat tragisch", reageert wethouder Bob Roelofs op het sluiten van de Biotoop. "Ontzettend vervelend dat dit nu gebeurt. Voor de eigenaresse én voor deze kinderen. Die hebben het al zo lastig."
Het maakt de urgentie om passende onderwijsplekken voor deze kinderen te creëren alleen maar groter, benadrukt Roelofs. Hij hoopt vandaag nog met Passendwijs, dat verantwoordelijk is voor passend onderwijs in de regio, in gesprek te kunnen over de ontstane situatie. "Zodat er voor alle kinderen snel een goede oplossing wordt gevonden."
Passendwijs was niet bereikbaar voor commentaar.

16 juni 2022 - Hoogbegaafdheid in coalitieakkoord Arnhem na berichtgeving Omroep Gelderland

Hoogbegaafdheid in coalitieakkoord Arnhem na berichtgeving Omroep Gelderland - Omroep Gelderland (gld.nl)

ARNHEM - Het is belangrijk dat er voor hoog- en andersbegaafden voldoende onderwijsaanbod in of rondom Arnhem is. Dat spraken de partijen af in hun coalitieakkoord. Ook wordt er deze bestuursperiode 500.000 euro per jaar extra uitgetrokken voor het 'versterken van kansengelijkheid rond het onderwijs'.

Lea Manders van Arnhem Centraal bracht het naar de onderhandelingstafel, naar aanleiding van de berichtgeving van *Omroep Gelderland* over het onderwerp, geeft zij aan. "Ik herkende het thema zo goed vanwege mijn eigen zoon", zegt ze. Manders was 'zeer teleurgesteld' dat deze kinderen ook nu nog vaak de juiste begeleiding missen. "En vervolgens afhaken."
Omroep Gelderland bracht onder meer het verhaal van de inmiddels 7-jarige Duane die al op drie scholen vastliep. De zorginstelling waar hij vervolgens heen ging, sloot onlangs haar deuren. Uit de vele reacties die hierop volgden, kwamen nog verschillende andere schrijnende verhalen over hoogbegaafdenproblematiek aan het licht. In Gelderland zouden 20.000 van hen 'aan de onderkant van de maatschappij bungelen'.
Naast dat dit aanleiding was om hier via de coalitieafspraken voor de komende vier jaar richting mee te geven aan het beleid, wordt er begin juli een rondetafelgesprek gehouden in de Arnhemse gemeenteraad. Daarbij wil de raad in gesprek met verschillende specialisten en ervaringsdeskundigen. Manders overweegt om op basis van die input een initiatiefvoorstel te gaan maken.

Volgens Aranka, de moeder van Duane, is het opnemen van hoogbegaafdenonderwijs in het coalitieakkoord 'enorm belangrijk'. "Het zijn een paar zinnen. Maar er in komen en zo specifiek benoemen, is een grote stap."
Tania Broekhuisen is de eigenaresse van zorginstelling de Biotoop voor vastgelopen hoogbegaafden, die onlangs sloot. Ook zij vindt het een belangrijke stap, maar is wel benieuwd naar 'echte acties'.
Die zullen moeten komen van Nermina Kundic, de wethouder die in het nieuwe college onderwijs in haar portefeuille heeft gekregen. Zij zegt hier 'zo haar ideeën over te hebben'. "Maar ik wil ook zien wat er nu in Arnhem allemaal op dit gebied is. Ik kom er zeker op terug."

3 juli 2022 - Hoogbegaafde Evi liep muurvast met falende onderwijswet

Hoogbegaafde Evi liep muurvast met falende onderwijswet - Omroep Gelderland (gld.nl)

ARNHEM - De opdracht was duidelijk: minder kinderen naar speciaal onderwijs en meer kinderen met extra hulp laten meedraaien in regulier onderwijs. Niet alleen blijkt dat in Gelderland niet te lukken. De Wet passend onderwijs maakt ook slachtoffers, zeggen ouders, docenten én schoolbestuurders. Zoals Evi.
Evi is zes jaar als ze naar een nieuwe school moet. Ze is autistisch en hoogbegaafd en heeft al twee basisscholen gehad. Op speciaal basisonderwijs in Arnhem, waar ze dan zit, hoort ze dat de school dreigt te sluiten. Evi kan prima naar een reguliere school, hoort moeder Claire. Ze zal daar extra ondersteuning krijgen voor haar hoge IQ.

Claire gaat akkoord en Evi verandert van school. Maar het gaat helemaal mis. Evi heeft geen speelafspraakjes en zit steeds vaker alleen in een hoekje. Ze loopt vast. Zo vast, dat ze twee jaar later depressief op de bank zit en liever doodgaat dan naar school. Evi is dan acht jaar.
De Wet passend onderwijs, die in 2014 werd ingevoerd, heeft in Gelderland niet het gewenste effect gehad. Dat blijkt uit onderzoek van *Omroep Gelderland*. Het idee was dat scholen minder leerlingen naar (duurder) speciaal onderwijs zouden sturen. In plaats daarvan zouden zorgleerlingen - met ondersteuning - zich op het reguliere onderwijs moeten redden.
Nu blijkt dat het aandeel leerlingen dat sinds 2014 naar voortgezet speciaal onderwijs gaat, in Gelderland niet verminderd is. Leerlingen komen wel vaker in de knel.

Zoals Evi, die door de grote klassen vrijwel direct overprikkeld raakt op het regulier onderwijs. Er is wel aandacht voor haar IQ, maar niet voor autisme, zegt haar moeder Claire. "Alle frustraties kwamen er thuis uit. Als ik haar dan uit school kwam halen, was ze binnen twee minuten overstuur en niet meer te remmen." Het kantelpunt komt als Evi depressieve dingen zegt als 'het leven hoeft niet meer' en 'het lukt me toch niet'.
De kinderpsychiater zegt dat het schadelijker is voor Evi als ze op school blijft dan wanneer ze thuiszit. Evi komt op de bank te zitten. Claire overlegt ondertussen koortsachtig met de leerplichtambtenaar, het samenwerkingsverband en de kinderpsychiater. Zij komen met een duidelijke, harde boodschap: er is geen passende plek.

Gelderse schoolbestuurders zien met lede ogen aan hoe een landelijk systeem is opgetuigd dat in praktijk niet werkt. Gelderland staat jarenlang in de top drie van provincies met de meeste leerlingen op speciaal onderwijs - mogelijk door de vele zorginstellingen.
Dat aantal poets je niet zomaar weg, zegt Frank de Vries, voorzitter bestuur van de organisatie Speciaal Onderwijs Twente en Oost Gelderland (SOTOG). "Welk systeem je als overheid ook bedenkt, een soort stamgroep van leerlingen blijft aangewezen op het speciaal onderwijs. En die groep is ongeveer zo groot als de groep in 2014."Dat zorgt voor directe problemen. Want de samenwerkingsverbanden krijgen wel veel minder geld dan vóór 2014. Omdat een plekje op speciaal onderwijs duurder is dan een plekje op het reguliere onderwijs, zijn er grote financiële tekorten. Daarmee is er opeens een financiële prikkel om minder kinderen naar speciaal onderwijs te sturen. Signalen dat dit gebeurt, zijn er al. Evi’s moeder Claire heeft ondertussen spijt dat ze akkoord

is gegaan met het terugsturen van Evi naar de reguliere school. "Maar omdat je als ouder te weinig kennis hebt, laat je je ompraten."
Schoolbestuurders zeggen tegen *Omroep Gelderland* dat reguliere scholen doen wat ze kunnen. "Maar zij zitten ook aan hun taks", zegt Hendrien Zijlstra, directrice van het Gentiaan College in Apeldoorn. "Leerlingen uit speciaal onderwijs hebben gewoon een specifieke aanpak nodig."
Die kunnen leerkrachten in regulier onderwijs vaak niet bieden: ze staan voor grote klassen, hebben geen tijd en zijn er vaak niet voor opgeleid. Frank de Vries: "Eigenlijk is er voor alle schoolbesturen minder budget om de goede zorg voor leerlingen te regelen."

Na twee jaar thuiszitten, hoort moeder Claire opeens dat de speciale basisschool uit Arnhem weer een doorstart maakt. Dat blijkt Evi's redding. "De school durfde het aan omdat ze Evi al kenden." Ze is dan bijna elf jaar oud en heeft een grote leerachterstand: ze had havo/vwo advies maar is afgezakt naar vmbo.
Schooldirecteuren krijgen signalen dat leerlingen soms te lang op regulier onderwijs blijven, omdat er niet genoeg geld is voor zoveel leerlingen op speciaal onderwijs. Als ze uiteindelijk binnenkomen, zijn ze soms 'meer beschadigd', zeggen samenwerkingsverbanden in een rapport van DUO.
Directeur Ton Edelbroek van Samenwerkingsverband Slingeberkel: "Er zijn samenwerkingsverbanden die bijvoorbeeld zeggen 'we hebben budget voor honderd leerlingen. Nummer 101, 102 of 103 hebben pech. Die moeten wachten tot volgend schooljaar'."Gert van de Kamp, directeur van het samenwerkingsverband Noord-West Veluwe: "In het meest extreme geval betekent het dat kinderen uitvallen en geen onderwijs meer volgen." Iets dat al helemaal niet de bedoeling is van passend onderwijs.

Moeder Claire is achteraf vooral heel boos over het feit dat Evi naar een reguliere school moest die niet paste. Over dat kinderen zoveel schade oplopen 'doordat ze in een systeem gedrukt worden waar ze niet in passen'. "En ik vind het gewoon heel pittig dat scholen zo gemakkelijk kinderen afschrijven."
Inmiddels gaat het goed Evi: ze heeft weer vriendinnetjes, heeft haar schooldagen langzaam opgebouwd. Ze gaat na de zomervakantie naar een vso school, wil dierenverzorger worden en voelt zich weer gelukkig. Door het schooltrauma vindt ze de nieuwe stap ook heel spannend. Evi: "Word ik wel begrepen, snappen ze wel hoe het werkt in mijn hoofd?". Ook Claire vindt dat spannend. "Het laatste wat ik wil is dat Evi weer thuis komt te zitten. Als dit hem niet wordt, dan is er verder niets."

Voor dit verhaal legde *Omroep Gelderland* data uit diverse onderzoeken en rapporten samen, waaronder: eindrapport Evaluatie passend onderwijs, data van het CBS, Algemene Rekenkamer en 'De Staat van het Onderwijs'. Daarnaast spraken we met onder meer bestuurders van Gelderse samenwerkingsverbanden, SOTOG en De Onderwijsspecialisten (de twee grootste organisaties die speciaal onderwijs aanbieden in Gelderland) en directieleden van vso-scholen. Ten slotte spraken we met belangengroepen (zoals Ouders en Onderwijs, Steunpunt Passend Onderwijs en de VO/PO-Raad), meerdere docenten en ouders met kinderen op speciaal onderwijs.